

INLEIDING

Voor u, voor je ligt het conceptbeleidsplan van de Protestantse Gemeente Driebergen. Dit plan beschrijft waar de PGD voor staat en wat voor een gemeente wij willen zijn. Het geeft richting aan te maken keuzes. De horizon van dit plan is 2030, de uitvoering van het plan is al (lang) begonnen en gaat ook na 2030 door.

De PGD bestaat uit drie wijkgemeenten, ieder met een eigen kleur en ieder met een eigen plan. Dit beleidsplan gaat over de samenwerking tussen de drie gemeenten: waar samenwerken meerwaarde heeft, met behoud van ieders eigen geloofsbeleving.

Dit plan is voortgekomen uit dromen. Begin maart 2024 kregen alle gemeenteleden de uitnodiging: *Als jij vrij zou mogen dagdromen over onze kerk in dit dorp, hoe ziet die er dan over een paar jaar uit? Wie komen erbinnen? Wat doet die kerk naar buiten toe? Op welke manier laten we mensen zien, horen, voelen, proeven dat God hen liefheeft? Wat vraagt God van ons, als kerk in Driebergen? Bij deze ben je van harte uitgenodigd om die droom te delen.*

Zo'n 200 gemeenteleden deelden hun droom. Een groepje 'reisleiders' vatte deze dromen samen en stippelde een pad uit om met elkaar te komen tot dit beleidsplan. Afwisselend werden de Algemene Kerkenraad, de wijkkerkenraden/bestuur en alle gemeenteleden gevraagd om te reageren op tussenresultaten en om mee te denken over de inhoud.

Het doel van deze 'reis' was tweeledig: enerzijds komen tot een beleidsplan waar zoveel mogelijk gemeenteleden zich bij betrokken voelen. Anderzijds, en minstens zo belangrijk, elkaar leren kennen. Immers, om goed te kunnen samenwerken moet je elkaar kennen.

De reis naar het beleidsplan is, met dit plan, op zijn bestemming. De weg naar goede samenwerking is een doorlopend pad, waarbij we de leiding van God blijvend nodig hebben.

Het startpunt van de reis is uiteraard de belijdende grondslag van de Protestantse Kerk Nederland: *In haar vieren, haar spreken en haar handelen belijdt de Protestantse Kerk in elke tijd en in elke situatie opnieuw dat Jezus Christus Heer en Verlosser van de wereld is. Zo roept ze op tot vernieuwing van het leven in cultuur, maatschappij en staat.*

Het vervolg op dit beleidsplan is een werkplan. Jaarlijks zorgt de Algemene Kerkenraad dat dit beleidsplan wordt voorzien van een werkplan.

Leeswijzer

In dit beleidsplan leest u achtereenvolgens:

1. Samen geroepen om kerk te zijn
 - Onze visie; hoe willen wij kerk zijn in Driebergen, een samenvoeging van alle dromen
2. Afwegingskader
 - Hoe gaan wij met elkaar om en hoe nemen wij beslissingen
3. Dit willen we samen bereiken
 - Per thema de doelen benoemd
4. Financiën
 - Een overzicht van inkomsten en uitgaven, nu en een prognose voor 2030.

1. SAMEN GEROEPEN

Wij verlangen ernaar een kerk te zijn waar het evangelie oplicht in wat we doen, waar mensen elkaar vinden en inspireren, en waar we samen een baken van hoop en liefde willen zijn voor de wereld om ons heen. Voor ons staat Jezus Christus, onze gekruisigde en opgestane Heer en Redder, centraal. Hij is onze inspiratiebron, onze gids en bevrijder. Vanuit dit enthousiasme willen we onze visie en missie versterken, zodat onze gemeenschap gezond, veerkrachtig en relevant blijft. Daarin ligt voor onze protestantse gemeente Driebergen de uitdaging voor de komende jaren. We gaan ontdekken hoe we dit met elkaar mogen doen.

Het fundament van onze kracht

Onze gemeente is dankbaar voor een stevige basis. We staan in een rijke geloofstraditie die ons richting geeft en kracht biedt. Door God mogen wij leven in liefde, vrede en gerechtigheid. Jezus inspireert ons om zorg en aandacht te hebben voor elkaar en de Heilige Geest inspireert ons om een gemeenschap te zijn die gekenmerkt wordt door ruimhartigheid en barmhartigheid. Binnen onze gemeente is er ruimte om verschillend te zijn, terwijl we elkaar vasthouden in ons gemeenschappelijk geloof. Dit zijn waardevolle bouwstenen voor een gezonde toekomst.

De uitdagingen eerlijk benoemen

We beschikken over mensen met talent, creativiteit en kennis. Onze gebouwen en financiële middelen geven ons mogelijkheden om plannen te realiseren. Toch staan we ook voor uitdagingen. De beschikbaarheid van voldoende menskracht is een punt van zorg. Door ontkerkelijking en vergrijzing neemt het aantal vrijwilligers af. Naast het gezamenlijke hebben de wijkgemeenten ook eigen activiteiten die om menskracht vragen. Nu al is onze ambitie groter dan er mensen beschikbaar zijn om deze waar te maken.

Ook de financiële middelen worden in de toekomst schaarser; we doen jaarlijks een beroep op onze reserves, nu al. De schaarste van mensen en middelen vraagt om creativiteit en focus.

We merken dat we soms te veel naar binnen zijn gericht, terwijl onze missie juist uitnodigt om naar buiten te kijken. Onze geloofsverschillen vragen om bewuste keuzes, om zorgvuldig naar elkaar te luisteren. Vanuit ons gedeeld geloof in Jezus Christus willen we elkaar waarderen en samen zoeken naar verdieping en groei.

Gezonde keuzes voor een toekomstbestendige kerk

1. **Leef het evangelie:** Onze eerste en belangrijkste opdracht is om het evangelie – God, Jezus en de Heilige Geest - zichtbaar en tastbaar te maken, zowel binnen als buiten de kerk. Jezus' leven en woorden laten ons zien hoe we kunnen handelen in liefde, aandacht en betrokkenheid bij elkaar en bij de wereld om ons heen. Wat een zegen dat we dit samen mogen doen!
2. **Toerusting en opbouw:** We willen investeren in de toerusting van onze leden en andere geïnteresseerden. Door geloofsgesprekken, cursussen en inspirerende bijeenkomsten maken we elkaar mondig en stimuleren we initiatieven. Onze opdracht en Jezus' voorbeeld dagen ons uit om stil te staan bij de vraag of we de juiste dingen doen, en elkaar te helpen om stappen te zetten. Waardevol dat we dit samen mogen oppakken!

3. **Goede communicatie:** Een gezonde kerk vraagt om heldere communicatie. We moeten transparant zijn in onze plannen en daden, zowel naar binnen als naar buiten. Dit versterkt vertrouwen en nodigt uit tot samenwerking. We mogen en kunnen samen zo een open gemeenschap zijn, in navolging van Jezus' openheid en eerlijkheid!
4. **Samenwerking en verbinding:** Door samen te werken binnen onze gemeente en met andere kerken en organisaties, kunnen we meer bereiken. Het is essentieel om elkaar te waarderen en lief te hebben, en onze onderlinge verschillen te omarmen als een kans om van elkaar te leren. Jezus' gebed voor eenheid inspireert ons om hierin samen te groeien.
5. **Naar buiten treden:** Onze kerk heeft een unieke positie in de samenleving. Door het evangelie uit te dragen en het te verbinden met hedendaagse thema's, zoals duurzaamheid, rechtvaardigheid en zorg voor elkaar, laten we zien dat geloof relevant is. Jezus' boodschap van liefde en vrede biedt vergeving en biedt antwoorden op de dilemma's van deze tijd. We streven ernaar een voorbeeld zijn van hoe je in de wereld kunt staan en bijdragen aan vrede en gerechtigheid.

Het is een eer en zegen dat we dit samen mogen doen!

Hoopvolle stappen vooruit

Met deze visie bouwen we aan een kerk die financieel gezond functioneert, inhoudelijke kwaliteit borgt en organisatorisch sterk staat. Een kerk waar iedereen positieve aandacht krijgt en zich thuis voelt. Waar we elkaar waarderen, van elkaar leren en instaan voor elkaar.

Wat gaaf dat we samen mogen uitstralen wat we geloven: dat God van ons houdt, dat Jezus Christus ons roept om die liefde uit te delen in woorden en daden.

Samen mogen we deze uitdaging aangaan met een open hart naar elkaar en de wereld, in het vertrouwen dat de Heilige Geest onze gids is.

2. Afwegingskader

Centraal uitgangspunt

“Alleen met alle heiligen zijn wij in staat de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte te begrijpen, ja de liefde van Christus te kennen die alle kennis te boven gaat” (Efeziërs 3: 18, 19).

Concreet betekent dit in het samen beleid maken en uitvoeren

1. Wij accepteren dat er verschillen zijn. De Bijbel is onze gezamenlijke bron en grondslag van geloven, de interpretatie van en de omgang daarmee mogen verschillen.
2. Wij geloven dat Jezus Christus de levende Heer (*Kyrios*) en Verlosser (*Soter*) is. Wij laten elkaar vrij in hoe we dit ervaren en beleven.
3. Onze basishouding naar elkaar als wijkgemeenten en individuele gelovigen: “Ik heb de ander nodig om met elkaar te ontdekken hoe Gods Geest ons wil leiden. Zodat we kunnen leren van andere manieren van geloven. Vader, Zoon en Heilige Geest zijn zoveel groter dan wij samen denken kunnen.”
4. Initiatieven die zich lenen om samen op te pakken worden met elkaar gedeeld. De wijkgemeenten maken zelf de afweging of het initiatief past bij de eigen kleur en of er voldoende mensen beschikbaar zijn om het mee op te pakken.

Waarom dragen onze activiteiten bij – gezamenlijk en per wijk

1. Het ervaren van de liefde en vrede van Christus.
2. Het leven en uitdragen van geloof, hoop en liefde, dit in navolging van Jezus Christus en daarbij geleid door de Geest.
3. Dat mensen gezien worden zoals ze zijn in hun kern: beeld dragers van God, deze diepe waarde vraagt om een houding van respect en openheid voor de ander.
4. Moed om hoop en verandering te brengen waar nodig. Kracht en inzet om te bouwen aan verbinding en gemeenschap.
5. Het bestrijden van onrecht, waar mogelijk voor ons als kerkgemeenschap.

Dit alles betekent voor de werkwijze van de Algemene Kerkenraad:

1. Met elkaar bespreken waar wij volgens de kerkorde van de PKN aan gehouden zijn.
2. Het geloofsgesprek met elkaar voeren en theologisch de diepte in durven gaan.
3. Dilemma's en gevoelde onderstromen open en eerlijk met elkaar bespreken.
4. Elkaar als klankbord gebruiken bij ontwikkelingen in de (wijk-)gemeente.
5. Van elkaar leren en context of achtergrond van inbreng en invalshoeken duiden.
6. Samen 'successen' vieren, elkaar steunen en verdriet delen.
7. Onderzoeken waar wijken samen kunnen werken bij bestaande en nieuwe initiatieven.

3. DIT WILLEN WIJ SAMEN BEREIKEN

We geloven dat we met onze verschillen samen geroepen zijn om de liefde van God uit te dragen, naar elkaar en in Driebergen. Die roeping vertalen we hieronder naar wat we concreet samen doen in 2030. In jaarlijkse werkplannen werken we uit hoe we daar komen (wie, wat, wanneer, hoe, etc.).

We zijn dit proces begonnen met het verzamelen van dromen over hoe we kerk willen zijn in de komende jaren. Dat leverde meer dan 200 dromen op. Die hebben we in een aantal gezamenlijke bijeenkomsten besproken en doordacht langs een aantal herkenbare kerkelijke thema's. Per thema (in willekeurige volgorde) staat genoemd wat we samen willen bereiken.

Manieren van vieren

- a) De kerkdienst blijft een kern van kerkzijn. In de kerkdiensten krijgen onze verschillen de kans om zichtbaar te worden. Op die manier bieden we iedereen in de kerk de mogelijkheid om te kiezen wat bij hem of haar past.¹
- b) Er zijn gezamenlijke vieringen waaraan een of meer wijkgemeenten deelnemen, zowel binnen de PGD als in oecumenisch verband via de Raad van Kerken in Driebergen. **Jaarlijks er is een kerkdienst waarin we vieren dat we samen één Protestantse gemeente vormen.** Datum en locatie voor deze gezamenlijke dienst worden door de Algemene Kerkenraad bepaald. Een werkgroep, samengesteld vanuit de drie wijken, verzorgt de invulling.
- c) We vinden het belangrijk dat pastores van de PGD ook kerkdiensten leiden in andere wijken. Dit vergroot de onderlinge bekendheid en betrokkenheid. **In iedere wijk gaat minstens een keer per jaar een pastor van een andere wijk voor.** Data worden daarvoor voorgesteld vanuit het pastoresteam en goedgekeurd voor de wijken.
- d) In onze gemeente is een grote groep mensen met beperking. Naast de reguliere vieringen die ze bezoeken, houden we een aantal kerkdiensten per jaar met en voor deze groep. **Het pastoraat voor mensen met een beperking is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, daarom houden we deze bijzondere kerkdiensten minstens een keer per jaar in iedere wijk.** Data daarvoor worden door de pastor voor mensen met een beperking voorgesteld. Voorbereiding en uitwerking wordt door een ad hoc werkgroep gedaan met daarin mensen met een beperking en mensen uit de wijkgemeente waar de dienst wordt gehouden.
- e) In de verpleeghuizen in Driebergen is het mogelijk om kerkdiensten te houden. Vanuit de PGD verzorgen we wekelijks een dienst in Sparrenheide en tweemaal per maand in Beukenstein. **Zolang we dit als PGD blijven doen, zorgen de drie wijken er samen voor dat er voldoende vrijwilligers zijn die deze diensten mogelijk maken.**
- f) Bij bijzondere kerkdiensten² die een wijk wil houden, wordt steeds gekeken of deze onder gezamenlijke noemer gedaan kunnen worden, en/of dat er bekendheid aan gegeven wordt in de andere wijken.

¹ Mensen die nieuw in Driebergen komen wonen en kerkelijk staan ingeschreven krijgen een brief waarin staat dat de PGD drie wijkgemeenten heeft en dat ze zelf een keuze mogen maken waar ze bij willen horen. Zie de regeling voor de ledenadministratie.

² Denk hierbij aan cantatediensten, Evensong, Taizé-vieringen, etc.

Missionaire roeping

Missionaire roeping zit in het DNA van het christen-zijn. Missionair heeft twee aspecten: onze persoonlijke roeping en invulling in ons dagelijks leven en onze gezamenlijke roeping als kerk. Hoe je christen bent in je dagelijkse leven en je omgeving vraagt om toerusting en vorming. Missionaire kerkgemeenschap zijn vraagt om bezinning en uit zich in naar buiten gerichte activiteiten.

- a) Toerusting voor het christenzijn in het dagelijks leven wordt in alle drie de wijken aangeboden. **Waar dit kan doen we dit gezamenlijk.** Dit vraagt om goed overleg en uitwisseling tussen de wijken. De AK houdt zicht op of dit voldoende gebeurt.
- b) Om als kerk goed naar buiten te kunnen treden is het nodig om 'buiten' beter te leren kennen. **We brengen gezamenlijk in kaart wat er leeft en speelt in de Driebergse samenleving.** Daartoe zullen o.a. gesprekken gevoerd worden met andere organisaties. De AK zal dit nader uitwerken en uitvoeren.
- c) **Kerk naar buiten zijn we samen waar het kan.** Als een idee opkomt bij een van de drie wijken, worden de anderen er direct bij betrokken om te bepalen of het samen gedaan wordt of niet.
- d) Kliederkerk bewijst zijn waarde om mensen buiten de kerk aan te spreken met het verhaal van God en Jezus. **Dit blijven we de komende jaren samen dragen.**
- e) We vinden het als PGD belangrijk om naar buiten toe op te trekken met andere kerken en organisaties in Driebergen. Voorbeelden hiervan zijn de jaarlijkse betrokkenheid bij de 4 mei viering in samenwerking met de Gemeente Utrechtse Heuvelrug en de kerstavondwandeling in samenwerking met RCN het Grote Bos. **We zoeken gezamenlijk naar nieuwe initiatieven.** De AK houdt zicht op of dit gebeurt.

Diaconale roeping

Vanuit de christelijke opdracht om zorg te dragen voor elkaar is de Diaconie actief betrokken bij sociale en maatschappelijke kwesties binnen Driebergen-Rijsenburg. Naar vermogen verleent de Diaconie hulp en bijstand aan hen die dat nodig hebben.

Om hulp op maat te kunnen bieden werkt de Diaconie nauw samen met de burgerlijke instanties en andere kerken. Ook is zij bekend bij en zichtbaar voor de leden van de PGD en organisaties als scholen en huisartspraktijken. Hierdoor kunnen mensen zo nodig worden doorverwezen naar de Diaconie of naar initiatieven die opgestart zijn vanuit de Diaconie.

Het Diaconaal centrum³ maken we meer zichtbaar en bekend bij de Driebergenaren. De deur staat open voor eenieder die een hulpvraag heeft. Voor de concrete beleidsvoornemens: zie het beleidsplan van de Diaconie.

Pastoraat

Vanuit het geloof hebben en voelen gemeenteleden de opdracht: we zijn verantwoordelijk voor elkaar, we kijken naar elkaar om en bidden met en voor elkaar. We zoeken ernaar om 'het gezicht van God in elkaar te zien'. Het pastoraat vindt plaats daar waar mensen elkaar kennen. In de meeste gevallen is dat in de wijkgemeenten.

³ Momenteel gevestigd aan de Hoofdstraat achter Koek & Ei

- a) Pastoraat aan mensen met een beperking is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de PGD. **Alle wijken dragen daaraan in principe actief bij.**
- b) De verwachting is dat in 2030 het aantal pastores (fte's) zal zijn afgenomen. Het aantal uitvaarten zal de komende jaren ongeveer gelijk blijven. We willen voorkomen dat pastores meer uitvaarten gaan doen, waardoor ze ander werk minder of niet meer kunnen doen. **Daarom gaan we geschikte kerkleden zoeken om opgeleid te worden tot uitvaartpastores.** Dit vraagt om zorgvuldigheid bij de werving, opleiding en begeleiding van deze groep. De AK vormt een werkgroep om dit nader uit te werken. In de begroting zullen de kosten van de opleiding en andere zaken worden opgenomen.
- c) Elke wijkgemeente heeft een eigen pastorale structuur. Wat ze gemeen hebben, zijn de pastorale thema's die bezoekers tegenkomen. Bij alle initiatieven op het gebied van pastorale zorg onderzoeken we of samenwerking meerwaarde heeft. **Toerusting als het gaat om omzien naar elkaar en pastoraat doen we in principe gezamenlijk.**
- d) We willen in de brede zin van het woord een veilige kerk zijn. Naast de aangestelde vertrouwenspersoon is blijvende bewustwording nodig op wat een veilige kerk inhoudt. **De algemene kerkenraad laat zich door de vertrouwenspersoon en de werkgroep die hiervoor is aangesteld voorlichten op hoe die bewustwording kan worden bevorderd en welke concrete actie en waarborgen nodig zijn.**

Jeugd

Kinderen en jongeren zijn niet de toekomst van de kerk; ze maken hier en nu al volwaardig deel uit van de kerkgemeenschap. Dat betekent dat we hen volledig en volwaardig betrekken bij de kerk op manieren die bij hen passen.

- a) Om werk te maken van die volwaardigheid stimuleren we de wijken om **actief kinderen en jongeren te betrekken bij taken in de kerk, op een manier die bij hen past.**
- b) Activiteiten die direct gekoppeld zijn aan kerkdiensten zullen door de wijken zelf georganiseerd worden. **Wel stimuleren we onderling overleg op het gebied van gebruikte materialen en uitwisseling van ervaringen.**
- c) Om te voorkomen dat vergelijkbare activiteiten tegelijk plaatsvinden zorgen de wijken ervoor dat ze de **anderen vroegtijdig op de hoogte brengen van de (jaar)planning.**
- d) We zorgen ervoor **dat er voldoende en geschikte ruimtes zijn voor activiteiten voor kinderen en jongeren.**
- e) **Activiteiten voor kinderen en jongeren die gericht zijn op buiten de kerk worden in principe gezamenlijk gedaan.** Denk aan gezamenlijk naar The Passion gaan, EO-jongeredag, een christelijk festival, naar het klooster in Taizé etc.
- f) **We onderhouden als PGD contacten met (christelijke) basisscholen in Driebergen en met middelbare scholen in de omgeving.**
- g) **Toerusting als het gaat om (geloofs)opvoeding bieden we aan alle (groot)ouders in de PGD en belangstellenden van buiten.**

Samen activiteiten ondernemen

Om ervoor te zorgen dat we als verschillende wijken verbondenheid ervaren en blijven voelen is het goed als er regelmatig gezamenlijke activiteiten en momenten voor ontmoeting worden georganiseerd. In groter en kleiner verband. Aandachtspunt daarbij is om ervoor te zorgen dat de groep met een beperking ook mee kan doen met gezamenlijke activiteiten.

- a) **We organiseren jaarlijks een activiteit waarbij mensen vanuit de verschillende wijken elkaar ontmoeten.** De AK stelt hiervoor een ad-hoc werkgroep aan (Denk bijvoorbeeld aan 'running dinner' of 'levende adventskalender').
- b) Naast georganiseerde verbanden **stimuleren we gemeenteleden uit verschillende wijken om elkaar te ontmoeten en leven en geloof te delen.** Dit doen we door er bij gelegenheid over te spreken en te publiceren in de nieuwsbrieven, kerkblad en andere media.
- c) Om verbondenheid te kunnen tonen en als platform om makkelijk live ontmoetingen te kunnen regelen **zijn digitale hulpmiddelen noodzakelijk.** We bespreken samen in de AK welke behoeften er zijn, wat er daarvoor nodig is en hoe dit gerealiseerd en onderhouden kan worden en hoe we gemeenteleden stimuleren om er op een goede manier gebruik van te maken.

4. FINANCIËN

Deze financiële analyse omvat een retrospectieve blik op de financiële situatie, een toekomstprojectie en een scenarioanalyse van de belangrijkste baten en lasten. Hieronder de samenvatting van het rapport van de financiële commissie. Op de [website](#) van de PGD staat het hele rapport en de bijlagen.

Belangrijkste Bevindingen

1. Huidige Financiële Situatie

De PGD heeft structureel een negatief operationeel resultaat, voornamelijk door enkele grote baten- en lastencategorieën:

- **Opbrengsten levend geld:** De vrijwillige bijdragen zijn de grootste inkomstenbron. Hoewel de totale bijdragen licht dalen (-5,7% sinds 2015), wordt dit deels gecompenseerd door hogere gemiddelde giften per eenheid (+4,4% jaarlijks).
- **Kosten pastoraat:** Dit is de grootste kostenpost. De kosten stijgen door inflatie en blijven significant door de huidige formatie van 2,7 FTE.
- **Kosten beheer, administratie en archief:** Relatief stabiel rond €50k per jaar, maar weinig mogelijkheden tot bezuiniging.
- **Gebouwen:** De netto kosten zijn aanzienlijk (€110k per jaar), maar verkoopopties (bijv. van 't Hoge Licht of de pastorie) hebben een beperkte impact op het operationeel resultaat en worden pas aanbevolen op natuurlijke momenten.

ONDERDEEL	Begroting 2025	Begroting 2024	Rekening 2023	Rekening 2022
OPBRENGSTEN EN BATEN				
Opbrengsten uit bijdragen (gehandicaptenpastoraat)	35.000	40.000	33.000	36.000
TOTAAL BATEN	35.000	40.000	33.000	36.000
UITGAVEN EN KOSTEN				
Pastoraat resp. diaconaal pastoraat				
Eigen predikanten	225.000	215.000	210.681	183.244
Overige kosten pastoraat	55.000	50.000	51.898	45.827
Gehandicaptenpastoraat	35.000	40.000	35.631	33.287
SUBTOTAAL	315.000	305.000	298.210	262.358
FORMATIE FTE				
Catharijne	1,6			
IMK	0,8			
T24	0,3			
SUBTOTAAL	2,7			

Overzicht van lasten en FTE rondom Pastoraat resp. diaconaal pastoraat

2. Toekomstige Financiële Vooruitblik

- Met de huidige uitgangspunten blijft de PGD financieel stabiel tot 2030, maar de negatieve resultaten zullen aanhouden en verergeren zonder ingrijpende maatregelen.
- Demografische veranderingen, zoals een vergrijzende gemeenschap en dalend ledenaantal, zullen leiden tot lagere inkomsten en mogelijk hogere kosten.

3. Scenarioanalyse

- **Opbrengsten levend geld:** Beperkte beïnvloedbaarheid, maar actieve geldwerving kan bijdragen aan stabilisatie. Er is echter een risico op verdere daling door de demografische

trends.

- **Kosten pastoraat:** Hoog materieel potentieel voor bezuiniging door aanpassing van de FTE-formatie, afhankelijk van natuurlijke momenten zoals wisselingen in voorgangers.
- **Beheer en administratie:** Weinig mogelijkheden voor significante besparingen, tenzij de gemeente kleiner wordt.
- **Gebouwen:** Verkoop van eigendommen biedt beperkte financiële verlichting en wordt alleen aanbevolen bij herstructurering van de gemeente.

ONDERDEEL	MATERIALITEIT		BEINVLOEDBAARHEID	POTENTIEEL		TOELICHTING
	Begroting 2025 (EUR)	Score		Score	Range (in EUR)	
Opbrengsten						
Opbrengsten levend geld	357.000	■	■	-/-20k tot +20k hogere opbrengsten (3)	■	Demografie voorspelt daling van opbrengsten. Beperkt potentieel om te verhogen (geldwerving)
Lasten						
Pastoraat resp. diaconaal pastoraat	-315.000	■■■■	■■■	60k lagere lasten	■■■	Range obv 0.5 FTE. Besparing op pastoraat vraagt zorgvuldige timing en afwegingen
Kosten beheer, administratie en archief(1)	-50.000	■	■	10k lagere lasten		Beperkte mogelijkheden tot verlaging lasten. Besparing volgt waarschijnlijk uit natuurlijk proces van kleiner worden PGD (minder werk/complexiteit)
Gebouwen(2)	-90.000	■	■	-10k tot 20k lagere lasten (4)		Verkoop gebouwen leidt tot eenmalige boekwinsten (impuls vermogen) maar een verkoop leidt waarschijnlijk tot weinig impact op operationeel resultaat door constructie met SEKG

Overzicht van materialiteit, beïnvloedbaarheid en potentieel van belangrijkste opbrengsten- en kosten rubrieken

Conclusies en Aanbevelingen

- De huidige financiële situatie is niet direct kritiek, maar structurele tekorten vereisen actief beleid om verdere verslechtering te voorkomen. Belangrijkste aanbevelingen:
 - Onderzoek mogelijkheden om kosten voor pastoraat te verlagen, waarbij wordt gestuurd op een betere verhouding tussen formatie en inkomsten;
 - Evalueer het huidige gebruik en eigendom van gebouwen, maar stel grote beslissingen uit tot natuurlijke momenten;
 - Versterk betrokkenheid en bijdragen van gemeenteleden via gerichte geldwervingscampagnes;
 - Overweeg structurele investeringen in gemeenteopbouw om de financiële en demografische trends te doorbreken.

De financiële paragraaf benadrukt de noodzaak van strategisch en toekomstgericht beleid, gecombineerd met zorgvuldig rentmeesterschap, om de duurzame aanwezigheid van de PGD te waarborgen.